

Правила поводження з вибухонебезпечними предметами

Красива і багата земля України. Рясніє вона корисними копалинами, лісами, озерами та річками, садами та хлібами. Але земля нашої країни ще таїть неждану небезпеку. Майже шістьдесят років минуло з тих пір, як закінчилася Велика Вітчизняна війна, а земля все не перестає воювати.

На жаль, в Україні ніколи не публікували повні статистичні дані про загибель людей (особливо дітей), які підірвалися на іржавому металі Великої Вітчизняної війни. Але факт залишається фактом - декілька загиблих у рік - трагічна реальність. Гинуть дорослі, намагаючись здати небезпечну знахідку в пункт прийому металобрухту або при спробі розібрати пристрій з метою отримати вибухову речовину; гинуть діти, які з цікавості підкладають боєприпаси у багаття.

До речі, знайти сьогодні «небезпечну іграшку» можна практично скрізь: в лісі, в старому окопі, на свіжозораному полі, на власному городі і навіть на вулицях міст. І якщо вибухові пристрої серійного зразка легко розпізнати за зовнішнім виглядом і діяти відповідно до ситуації, то саморобні вибухівки, що можуть з'явитися на вулицях міст і селищ визначити набагато складніше. Небезпека терористичних актів, від яких не застрахована жодна країна світу, робить питання поводження із невідомими, залишеними без догляду речами досить актуальним. Під вибухонебезпечними предметами слід розуміти будь-які пристрої, засоби, підозрілі предмети, які здатні за певних умов (або при дії на них) вибухати.

До вибухонебезпечних предметів відносяться:

- вибухові речовини – хімічні з'єднання або суміші, здатні під впливом певних зовнішніх дій (нагрівання, удар, тертя, вибух іншого вибухового пристрою) до швидкого хімічного перетворення, що саморозповсюджується, з виділенням великої кількості енергії і утворенням газів.
- боєприпаси – вироби військової техніки одноразового вживання, призначені для поразки живої сили супротивника.

До боєприпасів відносяться:

- бойові частки ракет;
- авіаційні бомби;
- артилерійські боєприпаси (снаряди, міни);
- інженерні боєприпаси (протитанкові і протипіхотні міни);
- ручні гранати;
- стрілецькі боєприпаси (патрони до пістолетів, карабінів, автоматів тощо).

Піротехнічні засоби:

- патрони (сигнальні, освітлювальні, імітаційні, спеціальні);
- вибухові пакети;
- петарди.
- ракети (освітлювальні, сигнальні);
- гранати;
- димові шашки.
- саморобні вибухові пристрої - це пристрої, в яких застосований хоча б один елемент конструкції саморобного виготовлення:
- саморобні міни-пастки;
- міни сюрпризи, що імітують предмети домашнього побуту, дитячі іграшки або речі, що привертають увагу.

Як правило, при знаходженні серійних мін, снарядів, гранат дорослі люди негайно викликають фахівців, які убезпечують район і знешкоджують небезпечні знахідки в установленому порядку. Інша справа – діти. Природна цікавість спонукає їх на страшні експерименти. Діти підкладають боеприпаси у багаття, випробують їх на міцність ударами, намагаються розібрати, приносять додому, у двір, в школу.

Земля таїть багато небезпечних знахідок, на які можна натрапити під час прогулянок лісом, походів і стати їх жертвами, навіть, не підозрюючи про це. Ніхто не може гарантувати, що у землі під багаттям, розкладеним на лісовій галявині, не ховаються снаряди часів війни.

Під час прогулянок в лісі або в туристичному поході:

1. Ретельно вибирайте місце для багаття. Воно повинно бути на достатній відстані від траншей і окопів, що залишилися з війни.
2. Перед розведенням багаття в радіусі п'яти метрів перевірте ґрунт на наявність вибухонебезпечних предметів щупом (або лопатою обережно зніміть верхній шар ґрунту, перекопайте землю на глибину 40-50 см).
3. Користуватися старими багаттями не завжди безпечно. Там можуть виявитися підкинуті військові «трофеї» або такі, що не вибухнули.
4. У жодному випадку не підходьте до знайдених багать, що горять (особливо вночі). В цьому багатті може виявитися предмет, що може вибухнути.

Практично всі вибухові речовини отруйні, чутливі до механічних дій і нагрівання. Поводження з ними вимагає граничної уваги і обережності!

Пам'ятайте! Розмінуванням, знешкодженням або знищенням вибухонебезпечних предметів займаються тільки підготовлені фахівці-сапери, допущені до цього виду робіт.

Однією з серйозних загроз сучасного суспільства є тероризм. Майже кожного дня ми чуємо про здійснення терористичних актів у яких гинуть люди. Більшість цих актів проходить з використанням вибухових пристроїв. І це, як правило, саморобні, нестандартні пристрої, які складно відшукати, знешкодити або ліквідувати. Злочинці, як правило, поміщають їх в звичайні портфелі, сумки, банки, пакети і потім, ніби випадково, залишають в багатолюдних місцях. У такому разі важко відрізнити сумку з вибухівкою від такої ж сумки, дійсно забутої розсіяним пасажиром в трамваї, тролейбусі або автобусі. Часто такі міни – пастки мають досить привабливий вигляд. Відомі випадки застосування таких мін у авторучках, мобільних телефонах, гаманцях, дитячих іграшках.

От чому вимагають особливої уваги бездоглядні предмети в транспорті, кінотеатрі, магазині, на вокзалі або мітингу.

Люди часто гублять свої речі і, на щастя, не кожна з них несе небезпеку, але є кілька ознак, що дозволяють запідозрити вибуховий пристрій.

Слід звертати увагу на:

- припарковані біля будівель автомашини, власник яких невідомий або державні номери якого не знайомі мешканцям, а також коли автомобіль здається безхазяйним;
- наявність у знайденому механізмі антени або приєднаних до нього дротів;
- звуки, що лунають від предмету (цокання годинника, сигнали через певний проміжок часу), мигтіння індикаторної лампочки;
- наявність джерел живлення на механізмі або поряд з ним (батарейки, акумулятори тощо);
- наявність розтяжки дротів, або дротів, що тягнуться від механізму на велику відстань;
- специфічний запах.

Якщо знайдений предмет не повинен, як Вам здається, знаходитися «в цьому місці і в цей час», не залишайте цей факт без уваги.

Якщо ви знайшли забуту річ в громадському транспорті,

- опитайте людей, що знаходяться поряд.
- Постарайтеся встановити, чия вона або хто міг її залишити.
- Якщо господар не встановлений, негайно повідомте про знахідку водія (кондуктора).

У разі знаходження підозрілого предмету в під'їзді свого будинку

- опитайте сусідів, можливо, він належить їм.
- При неможливості встановлення власника — негайно повідомте про знахідку у ваше відділення міліції.

Якщо ви знайшли підозрілий предмет в установі, негайно повідомте про знахідку адміністрацію.

При виявленні вибухонебезпечного пристрою:

1. Негайно повідомте чергові служби органів внутрішніх справ, цивільного захисту.
2. Не підходьте до предмету, не торкайтеся і не пересувайте його, не допускайте до знахідки інших людей.
3. Припинити всі види робіт в районі виявлення вибухонебезпечного предмету.
4. Не користуйтеся засобами радіозв'язку, мобільними телефонами (вони можуть спровокувати вибух).
5. Дочекайтеся прибуття фахівців, вкажіть місце знахідки та повідомте час її виявлення.

Пам'ятайте! Одна з основних причин нещасних випадків з вибуховими пристроями – грубе порушення елементарних правил безпеки.

У випадку, коли в будинку знайдено вибуховий пристрій і Вас евакуюють:

- одягніть одяг з довгими рукавами, щільні брюки і взуття на товстій підошві. Це може захистити від осколків скла;
- візьміть документи (паспорт, свідоцтво про народження дітей тощо), гроші;
- під час евакуації слідуйте маршрутом, вказаним органами, що проводять евакуацію. Не намагайтеся "зрізати" шлях, тому що деякі райони або зони можуть бути закриті для пересування.
- тримайтеся подалі від ліній енергопостачання, що впали.

Якщо Ваш будинок (квартира) опинилися поблизу епіцентру вибуху:

- обережно обійдіть всі приміщення, щоб перевірити чи немає витоків води, газу, спалахів і т.п. У темряві в жодному випадку не запалюйте сірника або свічки - користуйтеся ліхтариком;
- негайно вимкніть всі електроприлади, перекрийте газ, воду;
- з безпечного місця зателефонуйте рідним та близьким і стисло повідомите про своє місцезнаходження, самопочуття;
- перевірте, як йдуть справи у сусідів - їм може знадобитися допомога.

Якщо Ви опинилися поблизу вибуху

- стримайте свою цікавість і не намагайтеся наблизитись до епіцентру, щоб подивитись або допомогти рятівникам.
- Найкраще, що Ви можете зробити – залишити небезпечне місце.
- До того ж, варто знати, що зловмисники часто встановлюють бомби парами, щоб, через деякий час після вибуху першої з них, пролунав другий вибух.
- Зловмисники розраховують на те, що після першого вибуху на його місці зберуться люди, у тому числі і представники силових структур, і, при повторному вибуху, жертв буде набагато більше.

Іноді терористи використовують поштовий канал. Так, вибухом пристрою, присланого в поштовому конверті, був покалічений секретар військового аташе британського посольства в США, а також секретар експерта з ракет професора Пільтца в Німеччині.

Для листів з пластиковою міною характерна незвичайна товщина, пружність, вага не менше 50 г і ретельна упаковка. На конверті можуть бути різні плями, проколи, можливий специфічний запах. Повинно насторожити настирне бажання вручити лист неодмінно в руки адресата і написи типу: «розкрити тільки особисто», «особисто в руки», «секретно» і т.п. Підозрілий лист не можна відкривати, згинати, нагрівати або опускати у воду.

Як діяти, якщо дитина стала жертвою булінгу?

Покрокова інструкція від МОН

Верховна Рада України 18 грудня [прийняла закон](#) щодо протидії булінгу, який передбачає штрафи за цькування неповнолітніх до 3400 гривень. Відтак Міністерство освіти розповідає, як саме слід діяти батькам, якщо їхня дитина стала жертвою булінгу. Про це [Львівському порталю](#) повідомили у прес-службі відомства.

«Цього року ми розпочали говорити про цю проблему відкрито, стартувала кампанія проти булінгу, проти цькування. І як ви бачите, це синхронно відобразилося на нормативній діяльності Верховної Ради України, і був прийнятий цей Закон. Я вважаю, що найперше з булінгом треба боротися через його попередження, але ті, хто здійснюють цькування, мають розуміти, що за цим слідує покарання», — розповіла міністр освіти і науки Лілія Гриневич.

Вона також розповіла про те, як працюватимуть у закладах освіти з випадками цькування, після того, як відповідний закон набуде чинності.

Тож якщо дитина стала свідком булінгу в закладі освіти, передусім вона може розказати про це батькам, вчителю, психологу або безпосередньо директору.

Окрім цього, дитина може звернутись:

- на гарячу лінію ГО «Ла Страда – Україна» з протидії насильству в сім'ї
- на гарячу лінію із захисту прав дітей;
- до соціальної служби з питань сім'ї, дітей та молоді;
- Національної поліції України;
- Центру надання безоплатної правової допомоги.

Якщо педагог або інший працівник закладу освіти став свідком булінгу, то він має повідомити про це керівника закладу незалежно від того, чи поскаржилась йому жертва булінгу чи ні.

Після отримання звернення дитини, відповідна особа або орган інформує керівника закладу освіти у письмовій формі про випадок булінгу.

Керівник закладу розглядає таке звернення та з'ясовує усі обставини булінгу. Надалі він скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу та окреслює подальші дії. Якщо комісія визнала, що це був булінг, а не одноразовий конфлікт, то очільник закладу зобов'язаний повідомити уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та Службу у справах дітей.

До складу такої комісії можуть входити педагоги, психолог, соціальний педагог, батьки постраждалого та «булера», керівник закладу та інші зацікавлені особи.

Якщо ж комісія не кваліфікує випадок як булінг, а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України. Але за будь-якого рішення комісії керівник закладу забезпечує психологічну підтримку усім учасникам випадку.

Новоприйнятий закон також [передбачає низку штрафів](#) за цькування. Так, штрафи за булінг становитимуть від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів, тобто від 850 до 1700 гривень або від 20 до 40 годин громадських робіт.

Якщо булінг вчинено групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, штраф буде більшим — від 100 до 200 мінімумів (1700 – 3400 гривень) або громадські роботи на строк від 40 до 60 годин.

Неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу учасника освітнього процесу також тягне за собою накладення штрафу від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до 1 місяця з відрахуванням до 20 відсотків заробітку.